

Eğitimde Kalite Arayışları ve Akreditasyon: Muhasebe Eğitimi Üzerine Bir Çalışma^a

Şerife Yalın^{b, c}, Rabia Aktaş^d

Özet

Bu araştırma AACSB, ACBSP, IACBE ve EFMD tarafından akredite olan "muhasabe" ile ilgili lisans programları ve Türkiye'de akredite olmayan "muhasabe ve finans yönetimi" ile "işletme" lisans programları müfredatlarının dijital içerikli dersler bakımından incelenerek, dijitalleşme açısından programlarda muhasabe eğitiminin mevcut durumunu göstermek ve akreditasyonun program müfredatlarına etkisi hakkında fikir edinmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma modeli olup, doküman analizi tekniği ile programların müfredatları incelenerek veriler toplanmıştır. Sonuç olarak, akredite olmayan programlarda dijital içerikli derslerin genel oranının daha fazla olduğu fakat akredite programlarda, dijitalleşen dünyadaki iş yaşamında öneminin artacağı düşünülen dijital teknolojilerin etkisiyle muhasabe mesleğinin değişen görev tanımlamalarının gerektirdiği bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik; "İş Veri Analitiği", "Muhasebe Veri Analitiği", "Muhasebe Analitiği" gibi doğrudan muhasabe birimlerinin analitik ihtiyaçlarına cevap verebilecek öğrenme kazanımlarına sahip dijital içerikli derslerin akredite olmayan programlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Araştırma, muhasabe eğitimi akreditasyonunun dijital dönüşümde lisans program müfredatlarındaki etkisini göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Muhasebe Eğitimi,
Akreditasyon,
Dijitalleşme,
Muhasebe Lisans Müfredatı

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 01.09.2022
Yayın Tarihi: 24.06.2023
Doi: 10.18026/cbayarsos.1169650

The Pursuit of Quality and Accreditation in Education: A Study on Accounting Education

Abstract

This research examines the curricula of "accounting"-related undergraduate programs accredited by AACSB, ACBSP, IACBE and EFMD and "accounting and financial management" and "business" undergraduate programs that are not accredited in Turkey in terms of courses with digital content and the current level of accounting education in the programs in terms of digitalization, it was made to show the status of the program and to get an idea about the effect of accreditation on the program curricula. The research is a qualitative research model and data were collected by examining the curricula of the programs with the document analysis technique. As a result, the general rate of digital content courses is higher in non-accredited programs but in accredited programs, with the effect of digital technologies which are thought to increase in importance in the digitalized world it is aimed to provide the knowledge and skills required by the changing job descriptions of the accounting profession; It has been determined that digital content courses such as "Business Data Analytics", "Accounting Data Analytics", "Accounting Analytics" with learning outcomes that can directly meet the analytical needs of accounting units are more than non-accredited programs. The research is important in terms of showing the effect of accreditation in accounting education in undergraduate program curricula in digital transformation.

Keywords

Accounting Education,
Accreditation,
Digitalization,
Accounting Undergraduate
Curriculum

About Article

Received: 01.09.2022
Published: 24.06.2023
Doi: 10.18026/cbayarsos.1169650

^a Bu makale Prof. Dr. Rabia Aktaş'ın danışmanlığında yazılan "Eğitimde Kalite Arayışları ve Akreditasyon: Muhasebe Eğitimi Üzerine Bir Çalışma" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

^b İletişim Yazarı: serife45yalin@gmail.com

^c Şerife Yalın, ORCID numarası: 0000-0002-6679-390X

^d Prof. Dr. Rabia Aktaş, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ORCID numarası: 0000-0002-7006-5235

Giriş

Yükseköğretimde artan kalite beklentilerini karşılamak noktasında her geçen gün önemi artan akreditasyon, ilk olarak ABD’de ortaya çıkmış ve sonrasında diğer ülkelerde de uygulanmaya başlayarak yükseköğretimde önemli bir kalite güvence uygulaması olarak yaygınlaşmıştır. Akreditasyon, eğitim kurumunun gönüllülük esasına dayalı olarak dahil olduğu, kurum içi ve kurum dışı değerlendirilme süreçlerinden oluşan, akreditasyon kuruluşlarınca belirlenen standartların karşılandığının güvencesinin verildiği, yükseköğretim kurumları arasında hareketlilik ile iş birliğine imkân veren ve devamlılık arz eden bir süreçtir. Sürekli değişim içinde olan muhasebe mesleğinin günümüzde dijitalleşme ile birlikte yeni teknolojik uygulamalara kolay uyum sağlayabilecek ve çağın gerektirdiği becerileri kazanmış bireylere ihtiyacı olacaktır. Değişen dünyada var olacak akıllı sistemlerde farklılaşan mesleki uygulamalardan verim alabilmenin en önemli şartı, içinde bulunduğumuz yüzyılda geçerli bilgi ve becerileri kazandırabilecek kaliteli bir eğitimidir.

Muhasebe eğitiminde kalite, paydaşların beklentilerini karşılama düzeyi, mezunlarının sahip olması gereken bilgi ve becerilerinin yeterliliği, mesleki değerlerin kazandırılması gibi birçok faktöre göre değerlendirilebilir. Bu noktada muhasebe eğitiminde akreditasyon, belirli standartların eksiksiz uygulanarak nitelikli meslek elemanlarının yetiştirilmesine katkısı olan; eğitim kurumlarının birçok açıdan değerlendirilerek, kaliteli ve güncel eğitimin gerçekleştirilmesi, ilgili paydaşlara eğitim programının kalite güvencesinin verilmesini sağlamakla birlikte kalitenin sürdürülmesine olanak tanıyan önemli bir uygulamadır.

Muhasebe eğitiminin kalitesine etki eden unsurlardan biri olan program müfredatları; dünyada muhasebe program akreditasyonu veren AACSB, ACBSP, IACBE ile EFMD program akreditasyonunun standartları, ilkeleri ve kriterleri kapsamında değerlendirilen ortak konulardan biridir. Söz konusu akreditasyon standartları incelendiğinde, program müfredatlarında teknoloji vurgusu ve müfredatların güncelliğine dair ifadeler akreditasyon kuruluşlarınca dikkate alınan ortak konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitimin kalitesini belirleyen en önemli unsurlardan biri olan program müfredatlarının yaşanan teknolojik değişiklikleri de dikkate alınarak oluşturulması ve güncellenmesi büyük önem taşımaktadır. Yüksel ve Kayalı (2021), muhasebe müfredatlarının oluşturulması, değiştirilmesi veya içeriğinin belirlenmesinde dikkate alınacak unsurlarda, akreditasyon kuruluşları tarafından yayınlanan standartlara da değinmişlerdir.

Bu doğrultuda yapılan araştırma ile akredite olan ve akredite olmayan programlardaki müfredatların hem genel olarak dijital içerikli dersler bakımından hem de dijital dönüşümde muhasebe mesleğinin değişen mesleki rollerine yönelik olarak veri odaklı dijital içerikli dersler bakımından incelenerek, yükseköğretimde verilen muhasebe eğitiminin dijitalleşme açısından mevcut durumunu göstermek ve akreditasyonun program müfredatlarına etkisi hakkında fikir edinmek amaçlanmıştır. Bu noktada araştırma, muhasebe eğitiminde akreditasyonun daha iyi anlaşılması ve dijital dönüşümde muhasebe eğitimi akreditasyonunun lisans program müfredatlarındaki etkisini göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

Yükseköğretimde Akreditasyon ve Akreditasyon Süreci

Sözlük anlamı “denklik” olan akreditasyon; “bir yüksek öğretim kurumunun ya da yüksek öğretim kurumu tarafından uygulanmakta olan herhangi bir programın, ulusal ve/veya uluslararası düzeyde belirli performans standartlarına (kalite, verimlilik, etkinlik ve saire) sahip olduğunu ortaya koymayı amaçlayan ve böylece yüksek öğretime talepte bulunanlar ve aynı zamanda kamuoyu nezdinde güven tesis etmeye yönelik bir sistemdir” (<https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 03.05.2021; Aktan ve Gencel, 2010: 138).

Genel olarak yükseköğretimde akreditasyon süreci altı temel unsurdan oluşmaktadır. Bunlar (YÖK, 1999: 1.1,

https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/turkiyede_ogretmen_egitiminde_standartlar_ve_akreditasyon.pdf, Erişim Tarihi: 03.05.2021):

- a) Programlar hakkında yargıya varmada kullanılan bir standartlar kümesi
- b) Fakülte tarafından hazırlanan, kendilerinin standartları karşılamak üzere nasıl çalıştıklarını açıklayan ve standartları karşılamada ne kadar başarılı oldukları ile ilgili kendi değerlendirmelerini içeren bir öz değerlendirme
- c) Öz değerlendirme raporunun ve diğer belgelerin incelenmesi, tesislerin incelenmesi, derslerin gözlenmesi ve öğretim elemanları, öğrenciler, dekan ve ilgili diğer kişilerle görüşmelerin yapılması konularında eğitilmiş uzman meslektaşlardan oluşan bir ekip tarafından yapılan ziyaretler
- d) Ziyareti gerçekleştiren ekip tarafından hazırlanan, fakültenin akreditasyonla ilgili standartları ne ölçüde karşıladığı hakkındaki ekip değerlendirmelerini ve programların akreditasyon durumu hakkındaki önerilerini içeren bir rapor
- e) Ekibin raporunda önemli bir bilgiyi dikkate almaması ya da ziyaretin ardından ortaya önemli bir bilgi çıkması halinde, ziyaret edilen fakülte dekanı tarafından yazılan bir cevap
- f) Fakültenin ve ziyareti gerçekleştiren ekipten elde edilen kanıtlara dayalı olarak yetkili merciin verdiği karar

Muhasebe Eğitiminde Akreditasyon

Muhasebe eğitiminde akreditasyon, belirli standartların eksiksiz uygulanarak nitelikli meslek elemanlarının yetiştirilmesine katkısı olan; eğitim kurumlarının birçok açıdan değerlendirilerek, kaliteli ve güncel eğitimin gerçekleştirilmesi, ilgili paydaşlara eğitim programının kalite güvencesinin verilmesini sağlamakla birlikte kalitenin sürdürülmesine olanak tanıyan önemli bir uygulamadır.

Dünyada işletme ve muhasebe programlarını akredite eden birçok akreditasyon kurumu mevcut olup, araştırma kapsamındaki akreditasyon kuruluşları şunlardır:

- a. **AACSB International** (The Association to Advance Collegiate Schools of Business-İşletme Yüksekokullarını Geliştirme Derneği)
- b. **ACBSP** (The Accreditation Council for Business Schools and Program-İşletme Okulları ve Programları Akreditasyon Konseyi)

- c. **IACBE** (The International Accreditation Council for Business Education - Uluslararası İşletme Eğitimi Akreditasyon Konseyi)
- d. **EQUIS** (EFMD Quality Improvement System - EFMD Kalite İyileştirme Sistemi)

Akreditasyon kuruluşlarının standartlarında ve kriterlerinde farklılıklar olmasına rağmen, bu akreditasyon kuruluşlarınca akredite edilecek yükseköğretim kurumlarının genel olarak misyon, strateji, fakülte nitelikleri, eğitim süreçleri, müfredat gibi benzer konular bakımından değerlendirildiği görülmektedir.

Akreditasyon ve Muhasebe Müfredatlarında Teknoloji Vurgusu

Öğrenme ve öğretim süreçlerinde önemli bir yeri olan program müfredatları, muhasebe program akreditasyonu veren AACSB, ACBSP, IACBE ile EFMD Program Akreditasyonunun standartları, ilkeleri ve kriterleri kapsamında akredite olmak isteyen programlarda değerlendirilen ortak konulardan biridir.

AACSB (Association to Advance Collegiate Schools of Business)'nin 2018 yılında yayımladığı "**Muhasebe Akreditasyon Standardı A5**", muhasebe programlarının, bilgi teknolojisinin muhasebe ve işletmeye entegrasyonu ile ilgili bilgi ve becerilerin geliştirilmesine yönelik öğrenme deneyimlerini içerdiğini ifade etmektedir. Muhasebe lisans programlarının; bilgi sistemleri ve iş süreçleri, veri analitiği, ihtiyaç duyulan yeni becerilerin sürekli öğrenilmesi gerekliliğinin var olduğunun bilicinde olarak öğrenci ve öğretim üyeleri arasında teknoloji çevikliğinin geliştirilmesi gibi bileşenlerde, mevcut ve gelişmekte olan muhasebe ve iş uygulamalarının müfredatta bütünleştirilmesine değinilmiştir. Bu standarda göre, sıradan yazılım programları hariç her muhasebe dersinde kullanılan mevcut ve gelişmekte olan teknolojilerin bir listesinin belirtilen belge formatında sunulması istenmektedir (https://www.aacsb.edu/-/media/documents/accreditation/accounting/standards-and-tables/accounting2018standards_2021.pdf?rev=425fc1cf5bc54dc59997e1694250c3c3, Erişim Tarihi: 05.12.2021).

EFMD Program Akreditasyonu tarafından 2021 yılı yayımlanan "**Müfredat Tasarımı Standardı 2.2**", hedeflenen öğrenme çıktılarının açıklanması, müfredat tasarımının hedeflenen öğrenme çıktılarını başarması, uygulama ile bağlantıları; program hedefleri, öğrenci profilleri, müfredat yapısının açıklanması ve niteliği, uygulama dünyasının ihtiyaçlarının müfredata dahil edilmesi, müfredat tasarımının güncelliği ve yeniliği gibi müfredata ilişkin kriterleri içermektedir. Ayrıca kurumun yüksek kaliteli eğitim sunmasını belirten "**Pedagoji Standardı 3.2**" nin, yeniliklerin ve modern teknolojilerin uygun olarak kullanılması gibi kriterleri; "**Öğrencilerin Kişisel Gelişimi Standardı 3.3**" ün, programın öğrencilerin dijital ortamlarda iletişim ve iş birliğini destekleyici, analitik ve eleştirel sonuçlar çıkarma gibi konularda genel eğitim amaçlarına dair kriterleri ve "**Uygulama Dünyası ile Etkileşimler Standardı 3.5**" kapsamında belirtilen, müfredat ve modül tasarımında, programda kullanılan teknolojiler ve yazılımlar gibi konular açısından iş dünyasındaki bağlantılara ilişkin kriterleri de bulunmaktadır (https://efmdglobal.org/wp-content/uploads/EFMD_Global_Prog_Accred_Standards_and_Criteria.pdf, Erişim Tarihi: 05.12.2021).

ACBSP tarafından yayımlanan "**Eğitim ve İş Süreçleri Yönetimi Standardı 6**", programların yenilikçi olması ve esnek müfredat seçeneklerinin sunulması konularında desteklendiği;

finansal ve diğer bilgilerin yönetiminde teknolojinin kullanımı, kampüs içi ve dışı kaynakların güçlü bir müfredatı desteklemede yeterli olması gerektiğini belirtmektedir (https://cdn.ymaws.com/acbsp.org/resource/collection/0E6C17FF-C71B-46C7-9A69-2B5A815DB06E/ACBSP_Separate_Accounting_Standards_and_Criteria.pdf, Erişim Tarihi: 06.12.2021).

IACBE'nin muhasebe programları akreditasyonu için yayımladığı "**Bilgi Teknolojisi Becerileri İlkesi A4.6**" da mevcut ve gelişmekte olan işletme bilgi teknolojileriyle ilgili öğrenme fırsatlarının muhasebe programlarının müfredatına entegre edilmesi ile eğitimde mükemmelliğin sağlanacağı ifade edilmiştir. Standartta, muhasebe müfredatının güncellik ve uygunluğunun sağlanması, veri analizi ve yönetimine yönelik iş bilgi teknolojilerinin program müfredatına entegre edilmesi; müfredatların anlamlı ve güvenilir bilgi üretmek amacıyla veri oluşturma, veri madenciliği, veri analizi ve veri depolama gibi bilgi teknolojilerinin gerektirdiği becerileri geliştirmeye dair öğrenme fırsatlarını içermesi gibi değerlendirme kriterleri yer almaktadır (<https://iacbe.org/wp-content/uploads/2017/09/Accreditation-Principles-and-Criteria-Accounting.pdf>, Erişim Tarihi: 06.12.2021).

Literatür Özeti

Literatür incelendiğinde yurt dışında işletme ve muhasebe eğitimlerinde akreditasyona yönelik araştırmaların sayısının ve çeşitliliğinin ülkemize göre oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Akreditasyonun yöneticiler ve öğretim üyeleri tarafından algılanan olası sonuçlarının araştırıldığı Elliott (2010) tarafından yapılan çalışmada, Kanada Üniversitesi İşletme Okulları'nın akreditasyon arayışında, akreditasyonun itibar artırmak ve rekabet avantajı sağlamaya yönelik güçlü bir pazarlama aracı olarak görülmesi gibi pazarlamaya dair itici güçlerin öncelikli olduğu tespit edilmiştir. Akreditasyon okulda ve merkezi yönetimde değişime yönelik bir kaldıraç olarak görülmüştür. Ayrıca itibarın artması, değişim için kaldıraç, yönetim verimliliği, araştırma ve kaliteye odaklanmanın artması ve program değişiklikleri gibi bağlamsal faktörlerin akreditasyonun itici güçleri, etkileri ve sonuçlarında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

AACSB işletme okulu akreditasyonun, CPA sınavı başarı oranları bakımından muhasebe eğitiminin kalitesi üzerindeki etkisinin araştırıldığı Morgan (2011) tarafından yapılan araştırmanın sonuçları, CPA sınavlarında başarı oranlarında daha büyük olumlu değişiklikler ile AACSB işletme okulu akreditasyonu arasında sistematik bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Zhao ve Ferran (2016) araştırmalarında, başlıca uluslararası işletme akreditasyon ajanslarını karşılaştırmışlardır. Akreditasyonun gerekli olduğuna vurgu yaparak; etkili bir yönetim süreci ile faydalarının maliyet ve potansiyel sakıncalarına göre daha baskın olabileceği, okullara küresel pazarda rekabetçi avantajlar yaratmaya çalıştıklarında değer katabileceğini ifade etmişlerdir. İşletme okullarının akredite olmak amacıyla üniversite yönetimi ve iş dünyasından destek almaları gerektiği ulaşılan sonuçlardandır. Ajansların kalitenin bir göstergesi olmasına rağmen her birinde kalite vurgusu ve seviyesinin değişebileceği gibi her okulun her akreditasyonu alamayacağını, bununla birlikte her birinin maliyetlerinde

farklılaşma olduğu ve okulların kendilerine uygun akreditasyonu seçmeleri gerektiğine değinmişlerdir.

Beem (2017) tarafından yapılan çalışmada, yöneticiler, öğretim üyeleri, personel ve öğrencilerden oluşan katılımcılarla yapılandırılmış, derinlemesine görüşmeler yapılarak İşletme Okulları ve Programları Akreditasyon Konseyi akreditasyonunun işletme eğitiminin kalitesi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma sonuçları, ACBSP akreditasyonunun akademik programların ve derslerin iyileştirilmesinde, öğrenci öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde ve öğrencilerin stajlarına yönelik geliştirilmiş fırsatlarının artmasında etkisi olduğunu göstermektedir.

MacKenzie, Scherer, Wilkinson ve Solomon (2019) çalışmalarında, AACSB uluslararası akreditasyonunun kalitesi ve değeri üzerine yapılan 2003 ile 2017 yılları arasında yayımlanan dergi makalelerinin sistematik incelemesini yapmışlardır. Araştırma bulgularından çalışmaların, AACSB uluslararası akreditasyonunun kalitesi ve değeri açısından olumlu ve destekleyici olduğu, çalışmaların çoğunun dış paydaşlar için akreditasyonun kalitesi ve değerinin kanıtını sağladığına ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.

Ülkemizde muhasebe eğitiminde akreditasyona yönelik çalışmalar az sayıda olmakla birlikte bu çalışmalar daha çok muhasebe eğitiminde akreditasyon sürecinin anlaşılmasına yöneliktir.

Türel ve Altıntaş (2018) araştırmalarında, AACSB akreditasyonu ve süreci anlatılmış; işletme ve muhasebe akreditasyon sürecinde okulların atmaları gereken adımlar, akreditasyon ile elde edilecek faydalar ile süreçte karşılaşılabilecek zorluklar anlatılmıştır.

Akreditasyon kavramı, dünyada işletme ve muhasebe alanlarında akreditasyon veren kurumlar ile akreditasyon süreçlerinin anlatıldığı Aslan, Yılmaz ve Kızıl (2018) tarafından yapılan araştırmada, muhasebe eğitiminde akreditasyonun önemi ve faydalarına değinilerek işletme ve muhasebe alanında akreditasyonun birçok paydaş açısından çeşitli avantaj ve faydalarının olmasının yanı sıra akreditasyon sürecinin üniversiteler için maliyetli, zaman alıcı ve fedakârlık gerektiren bir süreç olduğu belirtilmiştir. Bu açıdan birtakım maliyetlere katlanmayı, kaynakları kullanmayı, işgücü harcamayı ve çeşitli yatırımlar yapmayı gerektirdiği dolayısıyla akreditasyon sürecinin artı ve eksilerinin birlikte düşünülmesi gerektiği önerilmiştir.

Güney (2019) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda, uygulanan muhasebe programlarında ortaya çıkan farklılığın akredite çalışmalarını zorlaştırdığı; dolayısıyla muhasebe eğitiminde akreditasyonun yapılabilmesi için ulusal akreditasyon standartlarının belirlenmesi, bu standartlara göre muhasebe eğitimi içinde bulunan dersler, derslerin içerikleri, öğretim elemanlarının özellikleri, öğrencilerin yeterlilikleri, yönetimin yapısı, idari personelin yeterlilik düzeyleri, fiziki alt yapı gibi niteliklerin sağlanması ve sonrasında da uluslararası standartların gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Muhasebe eğitiminde kalitenin artırılması için bir akredite kurumuna, akreditasyon standartlarına ve bu konudaki çalışmalara ihtiyaç olduğu; muhasebe eğitiminde kaliteyi artırmanın akreditasyon süreci ile sağlanacağı belirtilmiştir.

Literatürde muhasebe eğitiminin dijitalleşme açısından ele alındığı; dijital dönüşümünde muhasebe program müfredatlarına yönelik yapılan araştırmalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Coyne, Coyne ve Walker (2016) tarafından yapılan çalışmada, mevcut muhasebe bilgi sistemleri dersi eğitim modeli, teknolojideki değişiklikleri kapsayan bir modelle karşılaştırılarak, muhasebe bilgi sistemleri müfredatının revizyonuna dair önerilerde bulunulmuştur. Bu bakımdan mevcut ve önerilen tüm konuların listesine yer verilerek müfredat değişikliklerine dikkat çekilmiştir.

Zhan, Her, Hu ve Du (2018) veri analitiğinin lisans muhasebe müfredatına entegrasyonu için temel stratejiler, prosedürler, içerikler ve özel pedagojilerin tartışıldığı çalışmalarında, ABD'deki bir devlet üniversitesinde veri analitiği konularını mevcut muhasebe müfredatlarına dahil etmenin bütünleştirici süreci ve faaliyetleri örneklendirilmiştir.

Büyük Verinin etkisiyle ihtiyaç duyulan yetkinlikleri ve muhasebe müfredatındaki potansiyel eksiklikleri tespit etmek üzere Dewu ve Barghathi (2019) tarafından yapılan çalışmada, muhasebe profesörleri ve uygulayıcıları ile yapılan görüşmelerin yanı sıra muhasebe öğrencilerine ders notları, ders çalışmaları ve sınavlar şeklinde sağlanan öğrenme materyallerini incelemek için doküman analizi de kullanılmıştır. Araştırma sonucunda muhasebe müfredatının, öğrencileri Büyük Veri Analitiği ile ilgili olarak gerekli yeterliliklerle donatmak üzere yeterli olmadığı ve muhasebe mezunlarının yeteneklerini kısıtladığı tespit edilmiştir. Ayrıca bulgulara dayalı olarak muhasebe öğrencilerinin Büyük Veri analitiğini işleyebilmeleri için sahip olmaları gereken gerekli yetkinlikleri içeren bir çerçeve geliştirilmiştir.

Qasim ve Kharbat (2020) araştırmalarında, muhasebe ve denetim mesleklerinde önemlerinin artması nedeniyle blockchain teknolojisi, iş veri analitiği ve yapay zekayı muhasebe müfredatına entegre etmenin gerekliliğine dikkat çekmişler ve bunları yansıtacak şekilde müfredatın yeniden tasarlanması için entegre bir model önerisinde bulunmuşlardır.

Muhasebe analitiği alanında disiplinler arası bir müfredatın yapısının geliştirildiği Woodside, Augustine, Chambers ve Mendoza (2020) tarafından yapılan çalışma, AACSB akreditasyon gerekliliklerini, muhasebe programlarının müfredat incelemesini, muhasebe analitiği dersini endüstrinin gerektirdiği becerilerle uyumlu hale getirmek için temel beceri boşluklarını ele alan resmi bir müfredat haritasını, muhasebe veri becerileri matrisini ve profesyonel fırsatları içermektedir.

Wang (2021) çalışmasında, veri analitiği müfredatı geliştirirken karşılaşılan zorlukların ve deneyimlerin tartışılması amacıyla örnek olarak DePaul Üniversitesi'ndeki veri analitiği müfredatının geliştirilmesini ele almıştır. Bir veri analitiği programının yürütülmesinin zorlu bir süreç olduğu; derslerin geliştirilmesi ve revize edilmesi, hızla değişen doğası ve hazır materyal eksikliği nedeniyle rutin olarak verilen diğer derslerle karşılaştırıldığında çok zorlayıcı olabileceğinin yanı sıra teknoloji kaynaklarının da dikkate alındığında, dersin iş uygulamalarıyla ilgili olmasını sağlamanın da zaman alıcı olabileceği gibi noktalara değinilerek bu konuda yapılması gerekenlere dair önerilerde bulunulmuştur.

Ciğer, Kınay ve Angı (2018), büyük veriyi verimli ve etkin bir şekilde kullanabilecek veri analitiği becerilerine sahip nitelikli bir işgücüne ihtiyaç bulunduğu fakat yetişmiş akademisyen ve sınırlı öğretim kaynakları olmasının müfredatların yenilenmesinde engel olduğunu belirtmişler ve buna ilişkin önerilerde bulunmuşlardır.

Tekbaş (2018) çalışmasında, muhasebe meslek mensuplarının dijitalleşme ve teknolojik değişimlere kendilerini hazır hissettikleri, uyum sağlayabilecekleri ve verilen muhasebe ve yeterlilik eğitimlerinin gelecekte yaşanacak teknolojik gelişmelere uyumlu olmadığını tespit

etmiştir. Bu doğrultuda muhasebe mesleğini teknolojik gelişmeler ışığında geleceğe hazırlayacak yeni bir model olan mali mühendisliğin muhasebe meslek mensuplarınınca destekleneceği sonucuna ulaşılmıştır.

Amerika'daki AACSB tarafından akredite olan üniversitelerin muhasebe yüksek lisans programlarının incelendiği Ucoğlu (2020) tarafından yapılan araştırmada, muhasebeci ve denetçilere yeni beceriler kazandırmak için programlara eklenen dersler analiz edilmiş ve programların içeriğinde iş/veri analitiği, yönetim/muhasebe bilgi sistemleri, büyük veri, veri madenciliği ve benzer konularda birçok dersin bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda, teknolojik gelişmelere hızlı uyum ve muhasebe mesleğinin dönüşüm sürecinin kısa sürede tamamlanabilmesi için üniversitelerin öncelikle lisansüstü, sonrasında lisans programlarına gerekli becerileri ve yetkinlikleri kazandıracak derslerin eklenerek müfredatların güncellenmesinin önemi vurgulanmıştır.

İşbil, Köroğlu ve Zaif (2021) çalışmalarında, Türkiye'de muhasebe eğitiminin verildiği 4 yıllık üniversite müfredatlarının XBRL konusunu kapsayıp kapsamadığını tespit etmek amacıyla 13 üniversitenin muhasebe öğretim programlarının ders içerikleri incelenmiştir. Çalışma sonucunda, programlardaki derslerin XBRL ile ilgili bilgileri içermediği tespit edilmiştir. Bu bakımdan giriş derslerinde XBRL ile ilgili kısa bilgilerin verilmesi, üst sınıf derslerinde ise XBRL'nin daha detaylı bir boyutta ele alınması şeklinde zorunlu derslerde XBRL'nin mevcut müfredata entegre edilebileceğine dair önerilerde bulunulmuştur.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve analizine dair bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırma nitel araştırma modeli olup, doküman analizi tekniği ile akredite olan ve akredite olmayan lisans programları müfredatları incelenerek veriler toplanmıştır. Dünyanın sosyal yönü ile ilgilenen nitel araştırmada, evrensel genellemelerden ziyade araştırma sonuçlarının sınırlandırılması ve farklı durumlara uyarlanabilen, tekrarlanabilen genellemelere ulaşılması amaçlanmaktadır. "Niçin, nasıl ve ne şekilde" gibi soyut sorulara cevap aranan nitel araştırmalarda; kişilerin kanaatleri, tecrübeleri, algıları ve duyguları gibi sübjektif veriler analiz edilmekte, olay ve olgulara ilişkin anlamlar oluşturma çabası söz konusudur (Baltacı, 2019: 382-383). Doküman analizi; anlam çıkarmak, araştırılan konu ile ilgili bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektiren, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir (Corbin & Strauss, 2008'den aktaran Kıral, 2020: 173). Toplanan veriler içerik analizi yöntemine göre analiz edilmiştir. İçerik analizi, "sosyoloji, kriminoloji, psikoloji, eğitim, işletme, gazetecilik, sanat ve politik bilimler gibi çok çeşitli disiplinlerde kullanılmaktadır" (Bogdan ve Biklen, 2007'den aktaran Berg ve Lune, 2016: 345). Nitel veri analiz türleri içerisinde en çok tercih edilen yöntemlerden biri olan ve tümdengelimci bir yol takip edilen içerik analizi, ağırlıklı olarak yazılı ve görsel verilerin analizinde kullanılmaktadır (Silverman, 2001'den aktaran Özdemir, 2010: 335).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında akredite olan muhasebe lisans programlarına ilişkin veri toplayabilmek amacıyla AACSB, ACBSP, IACBE ve EFMD (EQUIS) akreditasyon kurumlarının resmî web sitelerinden muhasebe programı akreditasyonuna sahip olan üniversitelere ulaşılmıştır. Bunlardan 189 üniversiteye AACSB, 106 üniversiteye ACBSP, 9 üniversiteye IACBE muhasebe program akreditasyonu; 4 üniversitenin ise muhasebe programının EFMD (EQUIS) tarafından program akreditasyonu verildiği tespit edilmiştir. Akredite muhasebe lisans programı bulunan toplam 308 üniversiteden bazı üniversitelerin web sayfalarında ders planı ya da katalogları bulunmadığı, bazı üniversitelerin web sayfalarına ulaşamadığı ve bir üniversitenin ise yüksek lisans muhasebe programı akredite edildiği (EFMD akredite programında) için verileri alınamamıştır. Üniversitelerin resmî web sitelerinde yer alan akademik kataloglar, ders planları ve ders bilgi paketleri incelenerek veri elde edilen okul sayısı: 202'dir. Bu üniversitelerde bulunan 193 adet "Muhasebe" lisans programının yanı sıra belirli alanlarda konsantrasyon gibi seçenekli programlar da çalışmaya dahil edilerek toplam 254 akredite programın (Muhasebe, Kurumsal Muhasebe, Muhasebe Bilgi Sistemleri, Muhasebe ve Finans, Muhasebe ve Analitik...vb. programlar) dersleri incelenmiştir.

Akredite olmayan lisans programlarına ilişkin veriler ülkemizdeki üniversitelerin lisans programlarından alınmıştır. Yükseköğretim Kurulu'nun Yükseköğretim Program Atlası'nda yapılan taramada ülkemizde 16 üniversitede muhasebe ile ilgili lisans programı bulunduğu görülmüştür. Bu programların 15 üniversitede "Muhasebe ve Finans Yönetimi", bir üniversitede ise "Muhasebe ve Denetim" olarak yer aldığı tespit edilmiştir. Bunlardan bir tanesi ACCA (Association of Chartered Certified Accountants- Fermanlı Ruhsatlı Muhasebeciler Birliği) akreditasyonu bulunduğu, iki üniversitenin de müfredatına ulaşamadığı için verileri alınamamıştır. Fakat, verilerini aldığımız muhasebe lisans programı sayısının az olması ve ülkemizde muhasebe eğitiminin lisans düzeyinde büyük ölçüde işletme bölümlerinde verilmesi (Aktaş ve Karğın, 2013: 69) göz önünde bulundurularak işletme programlarından da araştırmaya dahil edilmiştir. Bu doğrultuda, Yükseköğretim Kurulu'nun Yükseköğretim Program Atlası'nda yapılan tarama ile tespit edilen işletme programı bulunan 97 adet İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, eski ve yeni kurulan üniversiteler arasında veri seçimine yönelik dengeli dağılım elde edebilmek amacıyla, üniversitelerin kuruluş yıllarına göre dört gruba ayırıp, her bir grubun %25'i oranında işletme programı araştırmaya dahil edilmiştir. Dolayısıyla, üniversitelerin resmî web sitelerinin incelenmesi sonucunda, 13 tanesi "Muhasebe ve Finans Yönetimi" programı, 24 tanesi ise "İşletme" programı olmak üzere toplam 37 akredite olmayan programın dersleri incelenmiştir.

Araştırma kapsamına giren okulların lisans programları müfredatında ders içerikleri incelenerek dijital içerikli ve veri odaklı dijital içerikli dersler alınmıştır. Bazı programlarda, ders planlarında isim olarak belirtilmesine rağmen içeriğine ulaşamayan fakat isim olarak dijital içerikli olduğu düşünülen dersler de değerlendirilmeye alınmıştır.

Ders içeriklerinde yer alan şu kavramlara dikkat edilerek veri seçimi yapılmıştır:

- Yazılım - Analitik beceri - Veri tabanı - Veri madenciliği
- WRDS Wharton araştırma veri hizmeti - Temel veri analitiği araçları
- Bulut bilişim - Ağ yönetimi - Kelime işlemci - Veri analizi
- Görselleştirme - Simülasyon - Modelleme - Sanal
- İş bilgi sistemleri için Excel - EDP sistemleri - Bilgisayar programlama

- Elektronik tablolar - İleri Excel, analitik - Bilgi teknolojisi
- Ağlar, telekomünikasyon, güvenlik -Dijital - İnteraktif, uygulama geliştirme
- Veri sorgulama aracı (SQL) - Uygulama programı arabirimleri (API)
- IS geliştirme - Programlama, algoritma tasarımı - Ağların işletilmesi
- E-ticaret, çevrimiçi teknolojiler - Bilgisayar modelleme - Veri modelleme
- EDP kontrol sistemleri - İleri Excel - Bilgi teknolojileri
- Elektronik tablo, işletim sistemi - Bilgi sistemi - Bilgisayar ağları
- Web sitesi tasarımı -Veri iletişimi kavramları - Veri tabanı tasarımı
- Kullanıcı ara yüzü -Algoritma tasarımı - EDP tabanlı muhasebe sistemleri
- Veri analitiği - Bilgisayar programlama... gibi kavramlar

Bulgular

1. Akredite Olan ve Akredite Olmayan Programlardaki Dijital İçerikli Derslerin Analizi ve Bulgular

Araştırma kapsamında ilgili üniversitelerin akredite lisans program müfredatlarının incelenmesi sonucunda konu yoğunlukları açısından dijital içerikli ve dijital içerik kapsamında sayılabilecek toplam 975 adet ders, ülkemizdeki akredite olmayan programların müfredatlarının incelenmesi sonucunda ise dijital içerikli ve dijital içerik kapsamında sayılabilecek toplam 210 adet ders olduğu tespit edilmiştir. Bu dersler, araştırma sonucunun kolay yorumlanabilmesi amacıyla ağırlıklı olarak isimleri olmak üzere içeriklerindeki konu yoğunluğu da göz önünde bulundurularak gruplandırılmış ve oluşturulan 14 adet ders grubunda değerlendirilmiştir.

Ders gruplarında bulunan derslerin fazla olması nedeniyle tamamının bilgisinin sunulamaması nedeniyle aşağıda her bir grupta incelenen derslere dair örnekler verilmiştir.

- Muhasebe Bilgi Sistemleri Ders Grubu: Muhasebe Bilgi Sistemleri, Muhasebe Bilgi Sistemlerine Giriş, Muhasebe Bilgi Sistemi...vb. dersler
- Muhasebe Sistemleri Ders Grubu: Muhasebe Sistemleri, Muhasebe Sistemleri ve Kontrolleri, Muhasebe Sistemlerine Giriş...vb. dersler
- Muhasebe ve Veri Analitiği Ders Grubu: Muhasebede Veri Analitiği, Muhasebe Analitiği, Muhasebe Veri Analitiğine Giriş...vb. dersler
- Muhasebe ve Veri Analizi Ders Grubu: Muhasebeciler için Veri Analizi, Muhasebe Veri Analizi ve Görselleştirme, Muhasebe için Veri Analizi...vb. dersler
- Denetim Ders Grubu: Denetim Uygulaması, Gelişmiş Denetim Analitiği, Gelişmiş Denetim ve Analitik...vb.dersler
- Diğer Dijital İçerikli Muhasebe Alanı Ders Grubu: Stratejik Muhasebe Teknolojilerine Giriş, Muhasebe Teknolojisi, Muhasebe için Gelişmiş Uygulamalar...vb. dersler
- İş Analitiği Ders Grubu: İş Analitiği, Uygulamalı İş Analitiği, İş Analitiği: Veriye Dayalı Karar Verme...vb. dersler

- Veri Bilimi Ders Grubu: Veri Madenciliğine Giriş, Veri Analitiğine Giriş, Büyük Veri Analitiği...vb. dersler
- Bilgi Sistemleri Ders Grubu: Yönetim Bilgi Sistemleri, Yönetim Bilgi Sistemleri Teknolojisi, Bilgi Sistemleri...vb. dersler
- Elektronik Tablo Uygulamaları Ders Grubu: Elektronik Tablo Uygulamaları, Elektronik Tablolarla Veri Analizi, İleri Excel...vb. dersler
- Bilişim Sistemleri ve Bilgi Teknolojileri Ders Grubu: Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri, Bilgisayarlar ve Uygulama Yazılımları, İşletmeler için Bilgisayar Becerileri...vb. dersler
- Analitik Ders Grubu: Analitiklere Giriş, Gelişmiş Uygulamalı Analitik ve Karar Analizi, Tahmine Dayalı Analitik...vb. dersler
- İstatistik Ders Grubu: Uygulamalı İstatistikler, İleri İş İstatistikleri, İstatistiksel Veri Analizi...vb. dersler
- Diğer Dijital İçerikli Dersler Grubu: Yapay Zeka Uygulamaları, Kripto Para ve Blokzincir Teknolojisi, Gelişmiş İş Sistemleri Geliştirme...vb. dersler

Bazı dersler hem içerik hem de isim açısından bakıldığında birden fazla gruba dahil edilebilme durumu mevcut olduğu için gruplandırmada ders adı ve içerik yoğunluğu dikkate alınmıştır. Örneğin; “Bilgi Teknolojisi ve Veri Uygulamaları” dersi hem “Bilişim Sistemleri ve Bilgi Teknolojileri” hem de “Veri Bilimi” grubuna dahil edilebilirdi. Fakat yapılan incelemede “Veri Bilimi” ders grubuna dahil edilmesi uygun bulunmuştur. Bununla birlikte içeriği bakımından benzer konuları olmasına rağmen “muhasabe sistemleri” ve “muhasabe bilgi sistemleri” ile ilgili dersler de içerik açısından tek bir grupta değerlendirmek yerine isim olarak farklılığı göz önünde bulundurularak ayrı gruplandırma yapılmıştır.

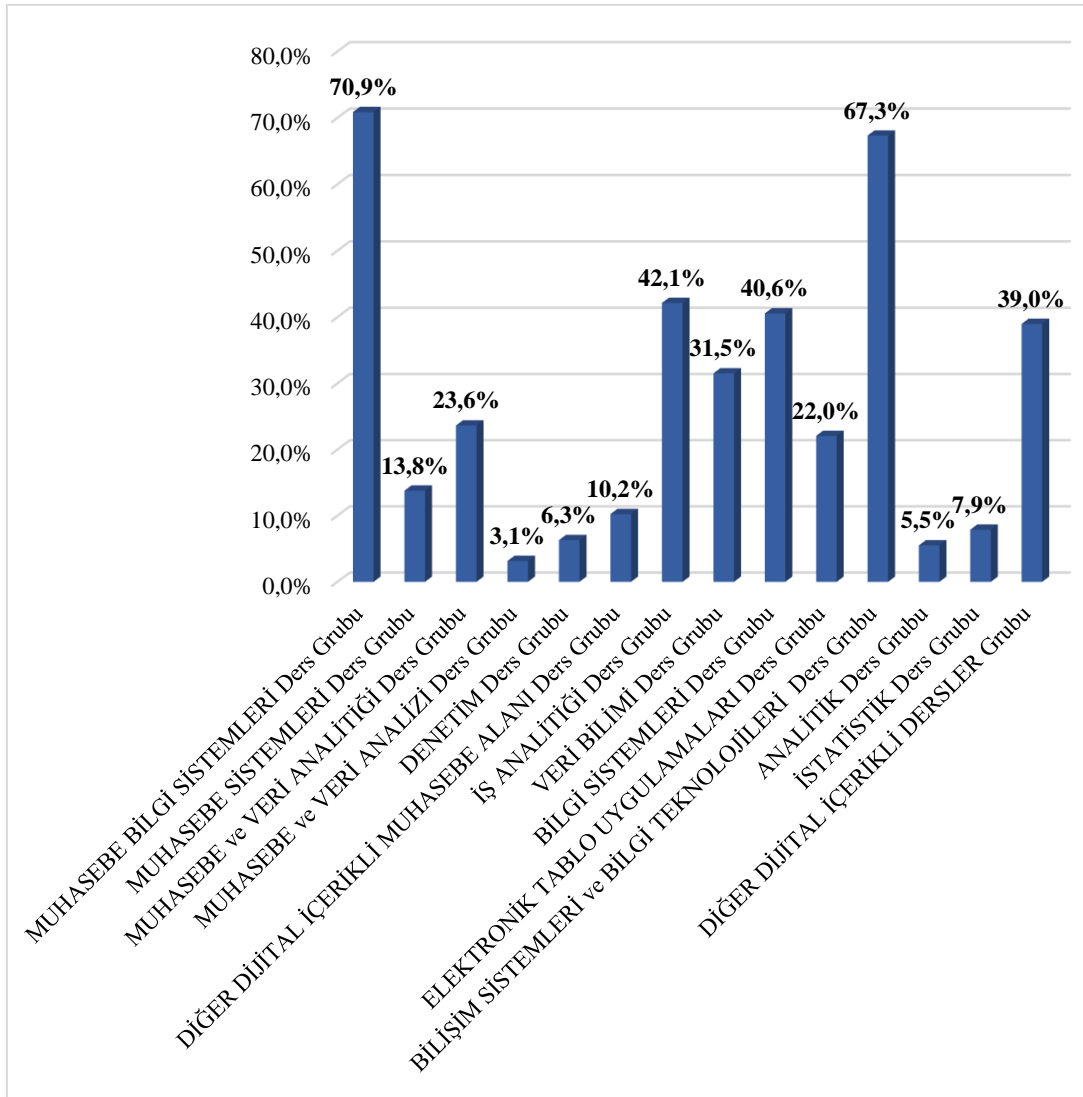
Akredite Programlarda Bulunan Dijital İçerikli Derslerin Analizi ve Bulgular

Akredite program müfredatlarında bulunan dijital içerikli derslerin grupları ve gruplara dahil edilen ders sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1. Akredite Programlarda Bulunan Dijital İçerikli Derslerin Grupları ve Ders Sayıları

	Grup Adı	f
1.	MUHASEBE BİLGİ SİSTEMLERİ Ders Grubu	180
2.	MUHASEBE SİSTEMLERİ Ders Grubu	35
3.	MUHASEBE ve VERİ ANALİTİĞİ Ders Grubu	60
4.	MUHASEBE ve VERİ ANALİZİ Ders Grubu	8
5.	DENETİM Ders Grubu	16
6.	DİĞER DİJİTAL İÇERİKLİ MUHASEBE ALANI Ders Grubu	26
7.	İŞ ANALİTİĞİ Ders Grubu	107
8.	VERİ BİLİMİ Ders Grubu	80
9.	BİLGİ SİSTEMLERİ Ders Grubu	103

10. ELEKTRONİK TABLO UYGULAMALARI Ders Grubu	56
11. BİLİŞİM SİSTEMLERİ ve BİLGİ TEKNOLOJİLERİ Ders Grubu	171
12. ANALİTİK Ders Grubu	14
13. İSTATİSTİK Ders Grubu	20
14. DİĞER DİJİTAL İÇERİKLİ DERSLER Grubu	99
Toplam Ders Sayısı: 975	

Grafik 1. Akredite Programlardaki Dijital İçerikli Derslerin Dağılımı

Akredite 254 programda bulunan dijital içerikli 975 adet dersin programlardaki dağılım oranları Grafik 1’de gösterilmiştir. Programların %70,9’unda “Muhasebe Bilgi Sistemleri Ders Grubu” ile %13,8’inde “Muhasebe Sistemleri Ders Grubu”na ait olmak üzere toplam programların %84,7’sinde, muhasebe bilgi sistemi kavramları ve uygulamaları; muhasebe alanına dair bilgi teknolojileri, yazılımları, iş süreçleri, bilgisayar uygulamaları gibi benzer

İçeriklere sahip muhasebe bilgi sistemlerini kapsayan dersler tespit edilmiştir. Veri analitiği ve veri analizi konularına çeşitli derslerde de yer verilmesinin yanı sıra programların %23,6'sında "Muhasebe ve Veri Analitiği Ders Grubu", %3,1'inde de "Muhasebe ve Veri Analizi Ders Grubu"nu oluşturan doğrudan muhasebede veri analitiği ve veri analizine ilişkin bilgi ve becerileri kapsayan konu yoğunlukları olan dersler bulunmaktadır. Programlarda denetim ile ilgili dersler yaygın olarak görülmüştür. Fakat içeriklerine göre değerlendirildiğinde dijital içeriğe sahip olanların oluşturduğu "Denetim Ders Grubu"na ait derslerin programların %6,3'ünde yer aldığı görülmektedir. Bunların dışında, doğrudan muhasebe alanına özgü dijital içeriği bulunan çeşitli derslerin oluşturduğu "Diğer Dijital İçerikli Muhasebe Alanı Ders Grubu", programların %10,2'sinde yer almaktadır. Programların %67,3'ünde "Bilişim Sistemleri ve Bilgi Teknolojileri Ders Grubu", %40,6'sında "Bilgi Sistemleri Ders Grubu", %22'sinde ise "Elektronik Tablo Uygulamaları Ders Grubu"na ait derslerin bulunduğu tespit edilmiştir. İstatistik derslerinin de içeriklerindeki dijital konu yoğunluğuna dayalı olarak oluşturulan "İstatistik Ders Grubu" programların %7,9 'unda bulunmaktadır. Programların "İş Analitiği Ders Grubu" %42,1'inde, "Analitik Ders Grubu" %5,5'inde, "Veri Bilimi Ders Grubu" %31,5'inde, oluşturulan gruplara isim ve içerik olarak dahil edilemeyen fakat dijital içeriği bulunan çeşitli derslerin oluşturduğu "Diğer Dijital İçerikli Dersler Grubu"nun ise %39,0 'unda olduğu tespit edilmiştir.

Grafik 1'de en büyük oranın %70,9 ile "Muhasebe Bilgi Sistemleri Ders Grubu" na ait olduğu, en düşük oranın ise %3,1 ile "Muhasebe ve Veri Analizi Ders Grubu" na ait olduğu görülmektedir.

Akredite Olmayan Programlarda Bulunan Dijital İçerikli Derslerin Analizi ve Bulgular

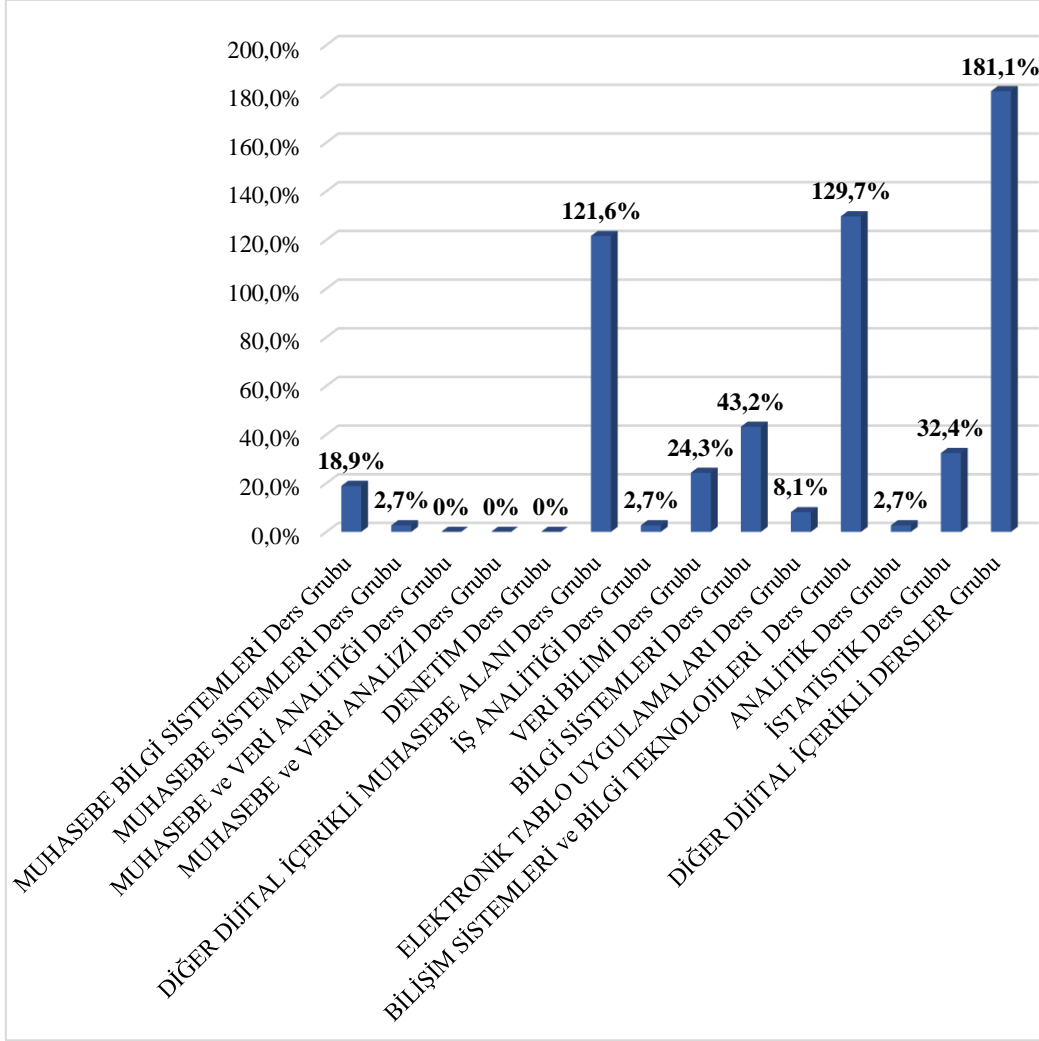
Akredite olmayan program müfredatlarında bulunan dijital içerikli derslerin grupları ve gruplara dahil edilen ders sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 2. Akredite Olmayan Programlarda Bulunan Dijital İçerikli Derslerin Grupları ve Ders Sayıları

Grup Adı	f
1. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMLERİ Ders Grubu	7
2. MUHASEBE SİSTEMLERİ Ders Grubu	1
3. MUHASEBE ve VERİ ANALİTİĞİ Ders Grubu	0
4. MUHASEBE ve VERİ ANALİZİ Ders Grubu	0
5. DENETİM Ders Grubu	0
6. DİĞER DİJİTAL İÇERİKLİ MUHASEBE ALANI Ders Grubu	45
7. İŞ ANALİTİĞİ Ders Grubu	1
8. VERİ BİLİMİ Ders Grubu	9
9. BİLGİ SİSTEMLERİ Ders Grubu	16
10. ELEKTRONİK TABLO UYGULAMALARI Ders Grubu	3
11. BİLİŞİM SİSTEMLERİ ve BİLGİ TEKNOLOJİLERİ Ders Grubu	48

12. ANALİTİK Ders Grubu	1
13. İSTATİSTİK Ders Grubu	12
14. DİĞER DİJİTAL İÇERİKLİ DERSLER Grubu	67

Toplam Ders Sayısı: 210

Grafik 2. Akredite Olmayan Programlardaki Dijital İçerikli Derslerin Dağılımı

Türkiye’de akredite olmayan, 13 tanesi muhasebe ve finans yönetimi programı ve 24 tanesi işletme programı olmak üzere toplam 37 adet lisans programında bulunan 210 adet dijital içerikli dersin programlarda bulunma oranları Grafik 2’de gösterilmiştir. Grafik 2’de görüldüğü üzere %181,1 oranı ile “Diğer Dijital İçerikli Dersler Grubu” başta olmak üzere, %129,7 oranında “Bilişim Sistemleri ve Bilgi Teknolojileri Ders Grubu” ve %121,6 oranında “Diğer Dijital İçerikli Muhasebe Alanı Ders Grubu”na ait dersler programlarda yaygın olarak bulunmaktadır. Araştırmaya dahil edilen akredite olmayan programlarda “Bilişim Sistemleri ve Bilgi Teknolojileri Ders Grubu” ile “Diğer Dijital İçerikli Muhasebe Alanı Ders Grubu” na dahil edilen derslerden birden fazla bulunması nedeniyle (örneğin; Bilgisayarlı Muhasebe I ve Bilgisayarlı Muhasebe II veya Temel Bilgi Teknolojileri I ve Temel Bilgi Teknolojileri II) bu iki

grubun oranları %129,7 ve %121,6 olarak %100'ün üzerinde bulunmuştur. Programların %18,9'unda "Muhasebe Bilgi Sistemleri Ders Grubu" ve %2,7'sinde "Muhasebe Sistemleri Ders Grubu" na ait olmak üzere toplam %21,6'sında benzer içerikleri olan muhasebe bilgi sistemlerine dair dersler tespit edilmiştir.

"Muhasebe ve Veri Analitiği Ders Grubu" ile "Muhasebe ve Veri Analizi Ders Grubu"nu oluşturan doğrudan muhasebede veri analitiği ve veri analizine ilişkin bilgi ve becerileri kapsayan konu yoğunlukları olan dersler akredite olmayan programlarda bulunmamaktadır. Buna karşın, muhasebe alanında veri analitiği ve veri analizine dair konulara çeşitli bazı derslerde kapsam olarak az da olsa yer verilmesi muhtemeldir. Veriye dayalı bilgi ve beceriler çeşitli derslerle de kazandırılıyor olsa da içeriğinde yoğun olarak veri analizi, veri görselleştirme, veri yönetimi, veri madenciliği gibi veri odaklı konuları olan derslerden oluşan "Veri Bilimi Ders Grubu" nun programların %24,3'ünde bulunduğu görülmektedir. Bunların dışında programların %8,1'inde "Elektronik Tablo Uygulamaları Ders Grubu" ile %2,7'sinde de "İş Analitiği Ders Grubu" ve "Analitik Ders Grubu"na ait derslerin olduğu belirlenmiştir. İş dünyasında etkin bilgi sistemleri ve teknolojilerine yönelik kavramlar, bunlara ait araçların etkileri ve kullanımı gibi bilgi sistemleri ile ilgili konulardan oluşan derslerin dahil edildiği "Bilgi Sistemleri Ders Grubu" nun programların %43,2'sinde olduğu tespit edilmiştir

Grafik 2'de en büyük oranın %181,1 ile "Diğer Dijital İçerikli Dersler Grubu"na ait olduğu; en düşük oranda ise %2,7 ile "İş Analitiği Ders Grubu", "Analitik Ders Grubu" ve "Muhasebe Sistemleri Ders Grubu" nun olduğu görülmektedir.

Akredite Olan ve Akredite Olmayan Programların Dijital İçerikli Dersler Bakımından Karşılaştırılması

Tablo 3. Akredite Olan ve Akredite Olmayan Programlarda Dijital İçerikli Ortalama Ders Sayıları

	Program Sayısı	Ders Sayısı	Programlarda Ortalama Ders Sayısı
Akredite Programlarda	254	975	3,84
Akredite Olmayan Programlarda	37	210	5,68

Tablo 3'te görüldüğü üzere, genel olarak akredite bir programın müfredatında ortalama 3 veya 4 adet dijital içerikli ders bulunurken, akredite olmayan bir programın müfredatında ortalama 5 veya 6 adet dijital içerikli ders bulunmaktadır.

Akredite olmayan programlarda bulunan dijital içerikli derslerin oranı akredite programlara göre daha fazla olup, ülkemizdeki programlarda verilen bilgi teknolojilerine yönelik temel giriş düzeyinde derslerin sayıca yeterli olduğu söylenilebilir. Fakat akredite programlarda bulunan derslerin oranının akredite olmayan programlara göre daha az olmasına karşın, bu

programlarda dijitalleşmeye yönelik daha üst düzey bilgi ve becerilere yönelik dersler (Muhasebe Veri Analitiği, Muhasebe Analitiği, Veri Madenciliği...vb.) olduğu tespit edilmiştir.

2. *Muhasebe Mesleğinin Dijital Dönüşümde Değişen Mesleki Rollerine Yönelik Olarak Akredite Olan ve Akredite Olmayan Programlardaki Veri Odaklı Dijital İçerikli Derslerin Analizi ve Bulgular*

Dijitalleşen dünyada muhasebe mesleğinin geleceği göz önünde bulundurulduğunda, iş süreçlerinin odağında veriye dayalı beceriler ön plana çıkmaktadır. Bu doğrultuda akredite olan muhasebe lisans programları ve akredite olmayan muhasebe ve finans yönetimi ile işletme lisans programlarının müfredatlarında, muhasebe mezunlarının ihtiyacı olacağı düşünülen; doğrudan muhasebe alanına ve iş süreçlerine özgü veriye dayalı çeşitli beceriler kazandırmaya yönelik dijital içerikli derslerin neler olduğunu ve programlarda bulunma oranlarını tespit etmek amacıyla bir önceki bölümde yapılan dijital içerikli ders gruplarında yer alan derslerin içerikleri, konu yoğunlukları açısından aşağıdaki kavramlar göz önünde bulundurularak ilgili dersler tespit edilmiştir:

- Veri analitiği
- İş analitiği
- Veri ambarı
- Veri analizi
- Veri madenciliği
- Büyük veri
- Analitik çözüm stratejileri
- Veriye dayalı karar verme.....gibi kavramlar.

Araştırma kapsamında akredite olan 254 muhasebe lisans programında bulunan 975 dijital içerikli dersin 697 tanesi, akredite olmayan 13 tanesi muhasebe ve finans yönetimi programı ile 24 tanesi işletme programı olmak üzere toplam 37 adet lisans programında bulunan 210 adet dijital içerikli dersin ise 56 tanesinin veriye dayalı dijital beceriler kazandırmaya yönelik dersler olduğu tespit edilmiştir. Bu dersler de bir önceki bölümde olduğu gibi araştırma sonucunun kolay yorumlanabilmesi amacıyla ağırlıklı olarak isimleri olmak üzere içeriklerindeki konu yoğunluğu da göz önünde bulundurularak gruplandırılmış ve oluşturulan 13 adet ders grubunda değerlendirilmiştir.

Muhasebe Mesleğinin Dijital Dönüşümde Değişen Mesleki Rollerine Yönelik Olarak Akredite Programlarda Bulunan Veri Odaklı Dijital İçerikli Derslerin Analizi ve Bulgular

Akredite program müfredatlarında tespit edilen; doğrudan muhasebe alanı ve iş süreçlerine özgü veriye dayalı beceriler kazandırmaya yönelik dijital içerikli derslerin grupları ve gruplara dahil edilen ders sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 4. Dijital Dönüşümde Değişen Mesleki Rollere Yönelik Akredite Programlarda Bulunan Veri Odaklı Dijital İçerikli Derslerin Grupları ve Ders Sayıları

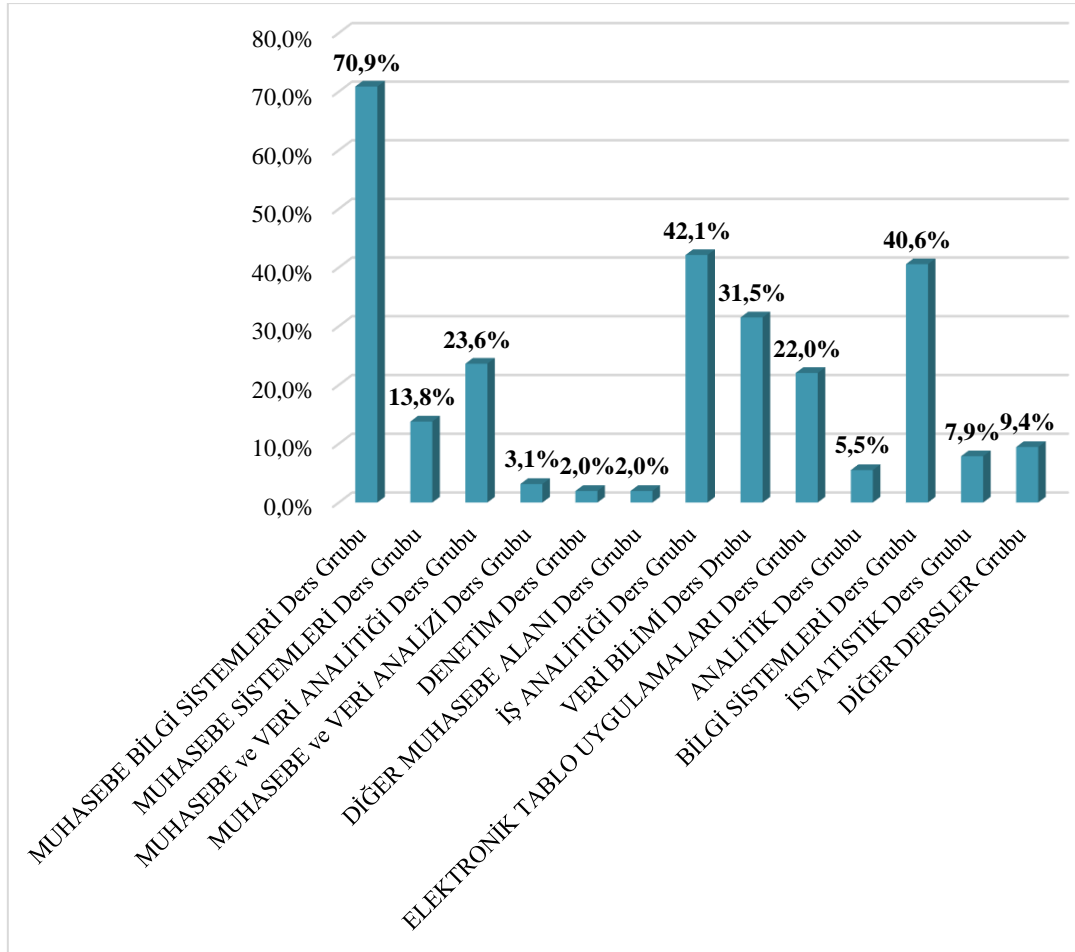
	Ders Grubu Adı	f
1.	MUHASEBE BİLGİ SİSTEMLERİ Ders Grubu	180
2.	MUHASEBE SİSTEMLERİ Ders Grubu	35

3.	MUHASEBE ve VERİ ANALİTİĞİ Ders Grubu	60
4.	MUHASEBE ve VERİ ANALİZİ Ders Grubu	8
5.	DENETİM Ders Grubu	5
6.	DİĞER MUHASEBE ALANI Ders Grubu	5
7.	İŞ ANALİTİĞİ Ders Grubu	107
8.	VERİ BİLİMİ Ders Grubu	80
9.	ELEKTRONİK TABLO UYGULAMALARI Ders Grubu	56
10.	ANALİTİK Ders Grubu	14
11.	BİLGİ SİSTEMLERİ Ders Grubu	103
12.	İSTATİSTİK Ders Grubu	20
13.	DİĞER DERSLER Grubu	24

Toplam Ders Sayısı: 697

Tablo 4’de görüldüğü üzere, akredite olan 254 muhasebe lisans programında bulunan 975 dijital içerikli dersin 697 tanesinin veriye dayalı dijital becerilere yönelik dersler olduğu tespit edilmiştir.

Grafik 3. Akredite Programlardaki Dijital Dönüşümde Değişen Mesleki Rollere Yönelik Veri Odaklı Dijital İçerikli Derslerin Dağılımı

Grafik 3'te görüldüğü üzere akredite programların %70,9'unda "Muhasebe Bilgi Sistemleri Ders Grubu" ile %13,8'inde "Muhasebe Sistemleri Ders Grubu"na ait olmak üzere toplam %84,7'sinde muhasebe bilgi sistemi kavramları ve uygulamaları, muhasebe bilgi teknolojileri kullanımı, muhasebe bilgi ve verilerine dair benzer içerikli dersler olduğu tespit edilmiştir. Programların %23,6'sında "Muhasebe ve Veri Analitiği Ders Grubu"nu oluşturan, muhasebe alanına özgü veri analitiği kavramları, teknikleri ve teknolojileri gibi odak noktası doğrudan muhasebe alanında veri analitiği olan dersler ile %3,1'inde muhasebe veri analitiği ile içerik açısından benzer konuları da olan, odak noktası doğrudan muhasebe alanında veri analizi olan derslerden oluşan "Muhasebe ve Veri Analizi Ders Grubu" tespit edilmiştir. Programların %2,0'sinde ise büyük veri, veri analizi ve analitiği gibi konuları bulunan denetim ile ilgili dijital içerikli derslerden oluşan "Denetim Ders Grubu" tespit edilmiştir. Bunların dışında, doğrudan muhasebe alanına özgü veri odaklı dijital içeriği bulunan çeşitli derslerin oluşturduğu "Diğer Muhasebe Alanı Ders Grubu"nun programların %2,0'sinde; büyük veri, iş zekası, iş analitiği kavramları ve araçları, veri görselleştirme, veri tahmini, veri madenciliği, veriye dayalı kararlar gibi veri odaklı konuları kapsayan "İş Analitiği Ders Grubu"nun ise %42,1'inde ; bu dersler ile benzer veri analitiğine dair konuları olan "Analitik Ders Grubu" nun ise programların %5,5'inde tespit edildiği görülmektedir. Genel olarak veri analizi, veri görselleştirme, veri yönetimi ve veri madenciliği gibi veriye dayalı bilgi ve becerilere dair konulara yer verilen derslerden oluşan "Veri Bilimi Ders Grubu"nun programların %31,5'inde; "İstatistik Ders Grubu" %7,9'unda bulunurken muhasebe mesleğinin değişen mesleki rollerine yönelik olarak veriye dayalı becerileri kapsayan, oluşturulan ders gruplarının dışında çeşitli dijital içerikli derslerden oluşan "Diğer Dersler Grubu"nun ise %9,4'ünde bulunmaktadır.

Muhasebe mesleğinin değişen mesleki rollerine yönelik olarak veriye dayalı becerileri kapsayan dijital içerikli derslerin akredite programlarda bulunma oranlarının yer aldığı Grafik 3'te gösterildiği üzere en büyük oran %70,9 ile "Muhasebe Bilgi Sistemleri Ders Grubu"na aittir. "Denetim Ders Grubu" ve "Diğer Muhasebe Alanı Ders Grubu" %2,0 oranlarında programlarda en az dersi bulunan ders grupları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırma kapsamında incelenen akredite programlarda, dijitalleşen dünyada var olan ve yakın gelecekte iş yaşamında ağırlığının artacağı düşünülen dijital teknolojilerin etkisiyle muhasebe mesleğinin değişen görev tanımlamalarının gerektirdiği bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik içeriği olan; "İş Veri Analitiği", "Muhasebe Veri Analitiği", "Muhasebe Analitiği" gibi doğrudan muhasebe birimlerinin analitik ihtiyaçlarına cevap verebilecek öğrenme kazanımlarına sahip veri odaklı dijital içerikli derslerin olduğu görülmektedir.

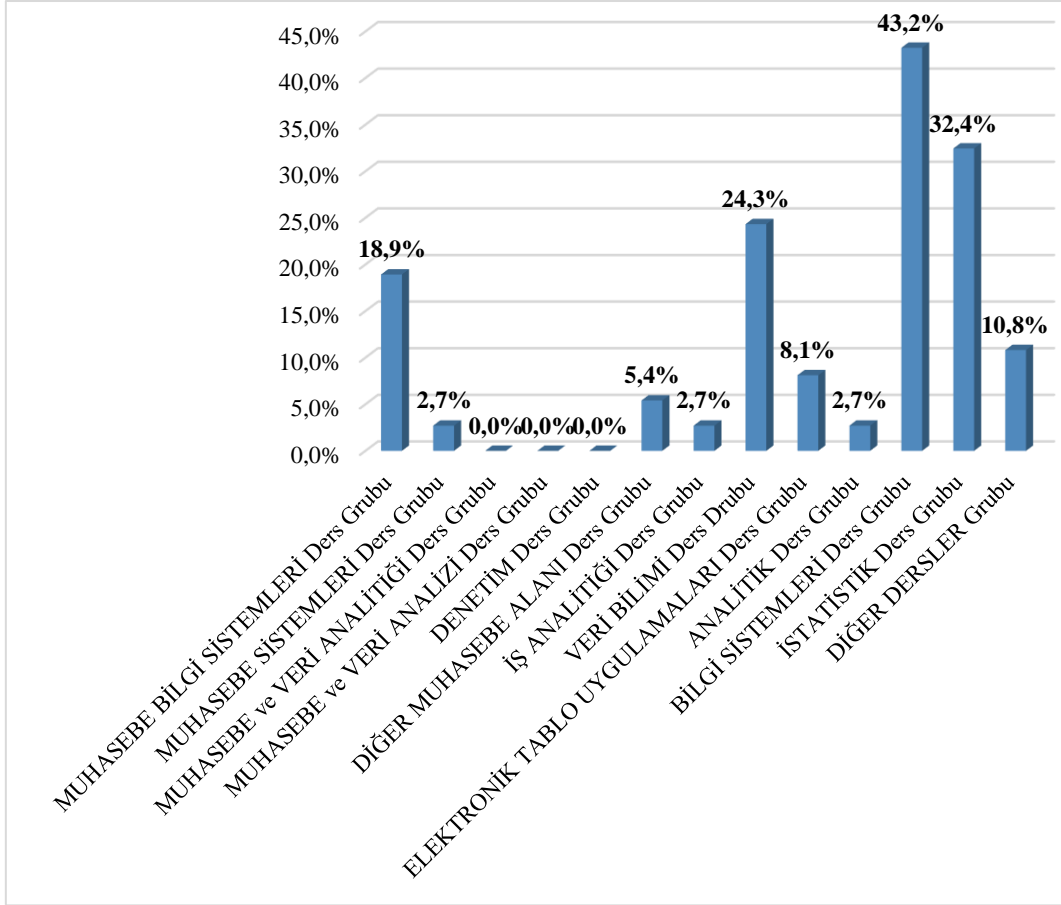
Muhasebe Mesleğinin Dijital Dönüşümde Değişen Mesleki Rollerine Yönelik Olarak Akredite Olmayan Programlarda Bulunan Veri Odaklı Dijital İçerikli Derslerin Analizi ve Bulgular

Akredite olmayan program müfredatlarında tespit edilen; doğrudan muhasebe alanı ve iş süreçlerine özgü veriye dayalı beceriler kazandırmaya yönelik dijital içerikli derslerin grupları ve gruplara dahil edilen ders sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 5. Dijital Dönüşümde Değişen Mesleki Rollere Yönelik Akredite Olmayan Programlarda Bulunan Veri Odaklı Dijital İçerikli Derslerin Grupları ve Ders Sayıları

	Ders Grubu Adı	f
1.	MUHASEBE BİLGİ SİSTEMLERİ Ders Grubu	7
2.	MUHASEBE SİSTEMLERİ Ders Grubu	1
3.	MUHASEBE ve VERİ ANALİTİĞİ Ders Grubu	0
4.	MUHASEBE ve VERİ ANALİZİ Ders Grubu	0
5.	DENETİM Ders Grubu	0
6.	DİĞER MUHASEBE ALANI Ders Grubu	2
7.	İŞ ANALİTİĞİ Ders Grubu	1
8.	VERİ BİLİMİ Ders Grubu	9
9.	ELEKTRONİK TABLO UYGULAMALARI Ders Grubu	3
10.	ANALİTİK Ders Grubu	1
11.	BİLGİ SİSTEMLERİ Ders Grubu	16
12.	İSTATİSTİK Ders Grubu	12
13.	DİĞER DERSLER Grubu	4
Toplam Ders Sayısı:		56

Tablo 5'te görüldüğü üzere, akredite olmayan 13 tanesi muhasebe ve finans yönetimi programı ile 24 tanesi işletme programı olmak üzere toplam 37 adet lisans programında bulunan 210 adet dijital içerikli dersin ise 56 tanesinin veriye dayalı dijital becerilere yönelik dersler olduğu tespit edilmiştir.

Grafik 4. Akredite Olmayan Programlardaki Dijital Dönüşümde Değişen Mesleki Rollere Yönelik Veri Odaklı Dijital İçerikli Derslerin Dağılımı

Grafik 4'te görüldüğü üzere akredite olmayan programların %18,9'unda "Muhasebe Bilgi Sistemleri Ders Grubu" ile %2,7'sinde "Muhasebe Sistemleri Ders Grubu"na ait olmak üzere toplam %21,6'sinde muhasebe bilgi sistemi kavramları ve uygulamaları, muhasebe bilgi teknolojileri kullanımı, muhasebe bilgi ve verilerine dair benzer içerikli dersler olduğu tespit edilmiştir. Bunların dışında, doğrudan muhasebe alanına özgü veri odaklı dijital içeriği bulunan çeşitli derslerin oluşturduğu "Diğer Muhasebe Alanı Ders Grubu"nun programların %5,4'ünde; büyük veri, iş zekası, iş analitiği kavramları ve araçları, veri görselleştirme, veri tahmini, veri madenciliği, veriye dayalı kararlar gibi veri odaklı konuları kapsayan "İş Analitiği Ders Grubu" ve bu dersler ile benzer veri analitiğine dair konuları olan derslerden oluşan "Analitik Ders Grubu" nun programların %2,7'sinde tespit edildiği görülmektedir. Genel olarak veri analizi, veri görselleştirme, veri yönetimi ve veri madenciliği gibi veriye dayalı bilgi ve becerilere dair konulara yer verilen derslerden oluşan "Veri Bilimi Ders Grubu"nun programların %24,3'ünde; "İstatistik Ders Grubu" %32,4'ünde bulunurken muhasebe mesleğinin değişen mesleki rollerine yönelik olarak veriye dayalı becerileri kapsayan, oluşturulan ders gruplarının dışında çeşitli dijital içerikli derslerden oluşan "Diğer Dersler Grubu"nun ise %10,8'inde bulunmaktadır. Akredite olmayan programlarda doğrudan muhasebe alanına özgü veri analitiği ve veri analizi odaklı dijital içerikli derslerden oluşan "Muhasebe ve Veri Analitiği Ders Grubu" ile "Muhasebe ve Veri Analizi Ders Grubu"nun yanı sıra büyük veri, veri analizi ve analitiği gibi konuları bulunan denetim ile ilgili dijital içerikli derslerden oluşan "Denetim Ders Grubu"na dahil edilebilecek derslere rastlanmamıştır.

Muhasebe mesleğinin değişen mesleki rollerine yönelik olarak veriye dayalı becerileri kapsayan dijital içerikli derslerin akredite olmayan programlarda bulunma oranlarının yer aldığı Grafik 4 'te gösterildiği üzere en büyük oran %43,2 ile "Bilgi Sistemleri Ders Grubu"na aittir. "Muhasebe Sistemleri Ders Grubu", "İş Analitiği Ders Grubu" ve "Analitik Ders Grubu" %2,7 oranlarıyla programlarda en az oranda bulunan ders gruplarıdır.

Araştırma kapsamında incelenen akredite olmayan programlarda "Muhasebe ve Veri Analitiği Ders Grubu" ile "Muhasebe ve Veri Analizi Ders Grubu"nu oluşturan doğrudan muhasebe alanına özgü veri analitiği ve veri analizi odaklı dijital içerikli dersler bulunmamaktadır. Buna karşın, muhasebe alanında veri analitiği ve veri analizine dair konulara çeşitli bazı derslerde kapsam olarak kısmen de olsa yer verilmesi muhtemeldir. "Denetim Ders Grubu"na da dahil edilebilecek veri odaklı dijital içerikli dersin akredite olmayan programlarda bulunmadığı görülmektedir.

Akredite Olan ve Akredite Olmayan Programların Dijital Dönüşümde Değişen Mesleki Rollere Yönelik Veri Odaklı Dijital İçerikli Dersler Bakımından Karşılaştırılması

Tablo 6: Akredite Olan ve Akredite Olmayan Programlarda Dijital Dönüşümde Değişen Mesleki Rollere Yönelik Veri Odaklı Dijital İçerikli Ortalama Ders Sayıları

	Program Sayısı	Ders Sayısı	Programlarda Ortalama Ders Sayısı
Akredite Programlarda	254	697	2,74
Akredite Olmayan Programlarda	37	56	1,51

Dijital dönüşümde muhasebe mesleğinin değişen mesleki rollerine yönelik olarak veriye dayalı becerileri kapsayan dijital içerikli dersler bakımından yapılan karşılaştırmada; Tablo 6'da görüldüğü üzere, genel olarak akredite bir programın müfredatında ortalama 2 veya 3 adet veri odaklı dijital içerikli ders bulunurken, akredite olmayan bir programın müfredatında ortalama 1 veya 2 adet veri odaklı dijital içerikli dersin bulunduğu tespit edilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Endüstri 4.0 olarak da ifade edilen dijital dönüşümün etkisiyle iş dünyasında gelişen ve gelişmeye devam eden teknolojiler, muhasebe meslek mensupları ile muhasebe meslek elemanlarının yeni bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olması gerekliliğini de beraberinde getirmiştir. İş dünyasında muhasebe alanında bu ihtiyaçları karşılayabilecek nitelikli meslek elemanlarının yetiştirilmesi kaliteli muhasebe eğitimi ile mümkündür. Muhasebe eğitiminin kalitesinde; müfredatın güncelliği, öğretme ve öğrenme süreçleri, öğrenme ortamları ve

kullanılan teknolojiler, öğrenciler, öğretim elemanları, ölçme ve değerlendirme gibi birçok unsur etkilidir. Hem artan kalite beklentisinin karşılanması hem de mesleki ve teknolojik beceriler ile donatılmış, iş hayatına olabildiğince hazır mezunların yetiştirilmesinde akreditasyon önemli bir araç olup, eğitim kurumlarında kalitenin sağlanması ve sürdürülmesinde devamlılık arz etmektedir. Araştırma kapsamında ele alınan akreditasyon kuruluşlarının standartlarında ve kriterlerinde farklılıklar olmasına rağmen, bu akreditasyon kuruluşlarınca akredite edilecek yükseköğretim kurumlarının genel olarak misyon, strateji, fakülte nitelikleri, eğitim süreçleri, müfredat gibi benzer konular bakımından değerlendirildiği görülmektedir.

Araştırmada AACSB, ACBSP, IACBE ve EFMD tarafından akredite edilen “muhasebe” ile ilgili lisans programları ile Türkiye’de akredite olmayan “muhasebe ve finans yönetimi” ve “işletme” lisans programlarının müfredatları incelenip; genel olarak dijital içeriği bulunan derslerin yanı sıra dijital dönüşümün etkisiyle muhasebe mesleğinin değişen rollerine yönelik olarak veri odaklı dijital içerikli derslerin de programlarda bulunma oranı tespit edilmiştir.

Araştırma bulguları doğrultusunda;

- Akredite olmayan programlarda genel olarak dijital içerikli derslerin akredite olan programlara göre daha fazla verildiği, ülkemizdeki programlarda verilen bilgi teknolojilerine yönelik temel giriş düzeyinde derslerin sayıca yeterli olduğu fakat ders isimleri ve içeriklerindeki konu yoğunlukları göz önünde bulundurulduğunda, akredite olan programlarda dijitalleşmenin etkisiyle öneminin artacağı düşünülen yeni teknolojilere ve değişen iş süreçlerine dair daha üst düzey bilgi ve becerilere yönelik derslerin akredite olmayan programlara göre fazla olduğu görülmüştür.
- Akredite programlarda, dijitalleşen dünyada muhasebe mesleğinin değişen rollerine yönelik olarak iş yaşamında önemi artacağı düşünülen veriye dayalı çeşitli bilgi ve becerileri (veri analitiği, veri analizi, veriye dayalı karar verme gibi) kazandırmaya yönelik derslerin, akredite olmayan programlara oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte veri odaklı dijital ders konularının kısmen de olsa farklı dersler içerisinde yer alması muhtemeldir.
- Araştırma kapsamında ele alınan akreditasyon kuruluşlarının akreditasyon standartları incelendiğinde; program müfredatlarında teknoloji vurgusu, öğretim süreçlerinde teknoloji kullanımı ve müfredatların güncelliği gibi kriterlerin olduğu görülmektedir. Bu durumun dijitalleşme ile farklılaşan iş süreçlerine yönelik dijital içerikli derslerin akredite programlarda bulunma oranını etkilediği düşünülmektedir.

Ülkemizde muhasebe eğitimi verilen akredite olmayan lisans programlarında, temel becerilerin edinilmesi açısından dijital içerikli derslerin yeterli olduğu fakat güncel teknolojiler ile farklılaşan iş süreçlerinde ihtiyaç duyulacak beceriler ve yetkinlikler açısından programların güncellenmesi gerektiği görülmektedir. Muhasebe eğitimlerinde müfredatlara ağ güvenliği, bilgi teknolojileri (IT) kontrolleri, ERP, kodlama dilleri, iş zekâsı ve stratejik kurumsal yönetim gibi yazılım ve uygulamalar (Kurnaz vd. 2020: 95); iş analitiği, veri madenciliği, büyük veri yönetimi gibi dersler (Uçoğlu, D. 2020:20) ile endüstri 4.0, yapay zekâ teknikleri konularının (Büyükarıkan, U. 2021:283) dahil edilmesi, dijital iş yaşamına nitelikli mezunlar yetiştirilmesinde önemli bir adımdır.

Dijital dönüşüm, çeşitli kaynaklardan hızlı bir şekilde verilerin elde edilmesi sonucu bu verilerin muhasebeciler ve muhasebe meslek elemanlarınca doğru bir şekilde analizi,

yorumlanması ve veriye dayalı karar verme becerilerinin edinilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle oluşacak muhasebe mesleğinin görev tanımlamalarındaki değişimler; muhasebe eğitiminin de müfredat, derslerde kullanılan teknolojiler, öğretim elemanlarının nitelikleri ve iş dünyası ile etkileşimler gibi birçok açıdan yeniden tasarlanması ihtiyacını doğurmuştur. Bu noktada akreditasyon ile yapılan iyileştirmeler, eğitim kurumlarını teşvik edecek süreçlerden biri olarak düşünülmektedir.

“Eğitimde akreditasyonun başlıca faydası; kurumun tüm prosedürlerini yazılı hale getirmesi, öğretim üyeleri ve öğrenciler için standartlar belirlemesi (öğrenme amaçları gibi), müfredatın güncel gelişmeler dikkate alınarak güncellenmesi ve bu sayede eksik ve zayıf yönlerin analiz edilerek bu konularda adımlar atılmasını sağlamaktır. Bir eğitim kurumu ancak bu şekilde misyonu ve vizyonu ile uyumlu bir şekilde yönetilebilir” (Türel ve Altıntaş, 2018: 1037). Müfredatlarda güncelliği yansıtabilmenin dışında da eğitim süreçlerinin birçok açıdan kalitesine etkisi düşünüldüğünde, diğer faktörlerde de kaliteyi yakalayabilmek ve sürdürülebilmek için günümüzde akreditasyonun önemli olduğu unutulmamalıdır.

Yurt dışında işletme ve muhasebe eğitimlerinde akreditasyona yönelik araştırmaların sayısının ve çeşitliliğinin ülkemize göre oldukça fazla olduğu görülmektedir. Ülkemizde muhasebe eğitiminde akreditasyona yönelik çalışmaların yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Bu bakımdan ülkemizde, akreditasyonun muhasebe eğitimine etkilerini gösterecek daha çok araştırmanın yapılması önerilmektedir.

Veri toplanan üniversitelerin küçük bir kısmında, web sayfalarında yer alan ders planları ile içeriklerinde seçmeli-zorunlu ders ayrımının olmamasından ötürü incelenmek istenen program sayısının azalmaması düşüncesiyle bu programların da araştırmaya dahil edilmesi, analizlerde derslerin seçmeli ve zorunlu ders ayrımı yapılmadan değerlendirilmesine neden olmuştur. Seçmeli-zorunlu derslerin ayrımına yer verilerek bir başka araştırma yapılabilir.

Araştırma kapsamında incelenen ders içeriklerinin, bazı üniversitelerde detaylı ve açıklayıcı bir şekilde bulunurken bazı üniversitelerde çok kısa olması nedeniyle araştırma, beyan edilen bu bilgiler ile sınırlıdır. Bu bakımdan gelecekte yapılacak araştırmalarda müfredatları destekleyici daha detaylı veriler elde edilebilmesi amacıyla «doküman analizi» tekniğinin yanı sıra dersleri veren öğretim üyeleri ve öğretim görevlileri ile görüşmeler yapılarak daha ayrıntılı verilere ulaşılabilir.

Kaynakça

- Aktan, C.C. ve Gencel, U. (2010). Yükseköğretimde Akreditasyon. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi (Online)*. 2(2): 137-155.
- Aktaş, R. ve Karğın, S. (2013). Muhasebe Eğitimi Yapan Yükseköğretim Kurumlarında Kurumsal Yönetim Derslerinin Durum Analizi. *Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsal Yönetim Perspektifinde Muhasebe Eğitiminde Beklenen Dönüşümler XXXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Kitabı* (ss. 62-80), Düzenleyen Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. Antalya. 24-28 Nisan 2013.
- Aslan, T., Yılmaz, E. ve Kızıl, C. (2018). Muhasebe Eğitiminde Uluslararası Akreditasyon: Çeşitleri, Kriterleri, Süreci ve Faydaları Üzerine Bir İnceleme. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 11(2): 1-18.
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*. 5(2): 368-388.
- Beem, C. W. (2017). A Case of The Functional İmpact of Accreditation Council For Business School and Programs Accreditation on Business Education at a Suburban Philadelphia Community College. (Doctoral Dissertation). Delaware Valley University.
- Berg, B. L. ve Lune, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (Çev. Dr. Emel Şentuna Akay). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Büyükarıkan, U. (2021). Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Mesleği Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (52): 269-288.
- Ciğer, A., Kınay, B. ve Angı G.G. (2018). Büyük Verinin Muhasebe Uygulamaları ve Muhasebe Eğitimi Üzerindeki Etkileri. *Muhasebe ve Denetime Bakış*. (53): 215-234.
- Coyne, J. G., Coyne, E. M. ve Walker, K. B. (2016). A Model to Update Accounting Curricula for Emerging Technologies. *Journal of Emerging Tecnologies in Accounting*. 13(1): 161-169.
- Dewu, K. ve Barghathi, Y. (2019). The Accounting Curriculum and The Emergence of Big Data. *Accounting and Management Information Systems*. 18(3): 417-442.
- Elliott, C. J. (2010). Understanding the Context, Impacts and Consequences of Accreditation on Canadian University Business Schools. (Doctoral Dissertation). Ottawa: Faculty of Education University of Ottawa.
- Güney, A. (2019). Akreditasyon Sürecinde Muhasebe Eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 27 (2): 939 – 947.
- İşbil, N., Köroğlu A. G. N., Zaif, F. (2021). Digital Reporting in Accounting: XBRL and Integration to Accounting Department Curriculum. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*. 7(3): 188-202.
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (15): 170-189.
- Kurnaz, E., Tekbaş, İ., Bozdoğan, T. ve Çetin O. (2020). Dijitalleşmeyle Birlikte Muhasebe Eğitiminin Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*: 22(özel sayı): 81-96.

- MacKenzie Jr, W. I., Scherer, R. F., Wilkinson, T. J. ve Solomon, N. A. (2019). A Systematic Review of AACSB International Accreditation Quality and Value Research. *Journal of Economic and Administrative Sciences*. 36(1): 1-15.
- Morgan, J. (2011). The Impact Of AACSB Business School Accreditation on Quality of Accounting Education as Measured by CPA Exam Success Rates. *Business Education Digest Foundation*. (18): 1-10.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 11(1): 323-343.
- Qasim, A. ve Kharbat F.F. (2020). Blockchain Technology, Business Data Analytics, and Artificial Intelligence: Use in the Accounting Profession and Ideas for Inclusion into the Accounting Curriculum. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*. 17(1): 107-117.
- Tekbaş, İ. (2018). Dijitalleşmenin Muhasebe Mesleğine ve Meslek Mensuplarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma ve Yeni Bir Kavram Önerisi: Mali Mühendislik. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türel, A. ve Altıntaş, A. T. (2018). AACSB Akreditasyonunun Faydaları ve Akreditasyon Sürecinin Güçlükleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 11(6): 1031-1038.
- Uçoğlu, D. (2020). Yapay Zeka Teknolojisinin Muhasebe Mesleğine ve Eğitimine Etkileri. *Global Business Research Congress*. 1(4): 16-21.
- Wang, T. (2021). The Impact of Emerging Technologies on Accounting Curriculum and the Accounting Profession. *Pacific Accounting Review*. (<https://www.emerald.com/insight/0114-0582.htm>, Erişim Tarihi: 19,11,2021).
- Woodside, J. M., Augustine, F. K., Chambers, V. ve Mendoza, M. (2020). Integrative Learning and Interdisciplinary Information Systems Curriculum Development in Accounting Analytics. *Journal of Information Systems Education*. 31(2): 147-156.
- Yüksel, F. ve Kayalı, N. (2021). Muhasebe Eğitiminde Müfredatlarının Oluşturulması ve Değiştirilmesine Etki Eden Faktörler: Türkiye Yükseköğretim Kurumları Örneği. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 14 (1): 161-188.
- Zhan, J., Her, Y., Hu, T. ve Du, C. (2018). Integrating Data Analytics into the Undergraduate Accounting Curriculum. *Business Education Innovation Journal*. 10(2): 169-178.
- Zhao, J. ve Ferran, C. (2016). Business School Accreditation in the Changing Global Marketplace A Comparative Study of the Agencies and Their Competitive Strategies. *Journal of International Education in Business* 9(1): 52-69.
- <https://www.aacsb.edu/accreditation/standards/accounting> (Erişim Tarihi: 19.08.2021)
- https://www.aacsb.edu/-/media/aacsb/docs/accreditation/accounting/standards-and-tables/accounting2018standards_2021.ashx?la=en&hash=0F5C273E42BEF9236D7A7678F7ACC9CD22BE251B (Erişim Tarihi: 19.08.2021)
- https://cdn.ymaws.com/acbsp.org/resource/collection/0E6C17FF-C71B-46C7-9A69-2B5A815DB06E/ACBSP_Separate_Accounting_Standards_and_Criteria.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2021)

- <https://iacbe.org/wp-content/uploads/2017/09/Accreditation-Principles-and-Criteria-Accounting.pdf> (Erişim Tarihi:25.08.2021)
- https://efmdglobal.org/wp-content/uploads/EFMD_Global_Prog_Accred_Standards_and_Criteria.pdf (Erişim Tarihi: 17.08.2021)
- https://www.aacsb.edu/accreditation/accredited-schools?F_Accreditation=Business+%26+Accounting (Erişim Tarihi: 06.07.2021-07.08.2021)
- <https://acbspsearch.org/Home/Results> (Erişim Tarihi: 06.07.2021-07.08.2021)
- <https://iacbe.org/wp-content/uploads/2018/01/Accredited-Accounting-Programs-July-2020.pdf> (Erişim Tarihi: 06.07.2021-07.08.2021)
- <https://www.efmdglobal.org/accreditations/business-schools/efmd-accredited/efmd-accredited-programmes/> (Erişim Tarihi: 06.07.2021-07.08.2021)
- <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi:03.05.2021)
- https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/turkiyede_ogretmen_egitiminde_standartlar_ve_akreditasyon.pdf (Erişim Tarihi: 03.05.2021)
- <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10117> (Erişim Tarihi: 16.01.2022)
- <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10410> (Erişim Tarihi: 11.08.2022)
- <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=29010> (Erişim Tarihi: 11.08.2022)
- https://www.aacsb.edu/-/media/documents/accreditation/accounting/standards-and-tables/accounting2018standards_2021.pdf?rev=425fc1cf5bc54dc59997e1694250c3c3 (Erişim Tarihi: 05.12.2021)
- https://efmdglobal.org/wp-content/uploads/EFMD_Global_Prog_Accred_Standards_and_Criteria.pdf (Erişim Tarihi: 05.12.2021)
- https://cdn.ymaws.com/acbsp.org/resource/collection/0E6C17FF-C71B-46C7-9A69-2B5A815DB06E/ACBSP_Separate_Accounting_Standards_and_Criteria.pdf (Erişim Tarihi: 06.12.2021)
- <https://iacbe.org/wp-content/uploads/2017/09/Accreditation-Principles-and-Criteria-Accounting.pdf> (Erişim Tarihi: 06.12.2021)